

...da občutim v sebi
le eno veličast vesoljstva tihega:
R a s t .

(Srečko Kosovel, Prerojenje)

BESEDE NA POT

Mladost je rast. Telesna, a tudi duševna. Na pravilno rast vsakega bitja pa nedvomno odločilno vpliva okolje: družina, šola, društva in organizacije, v katerih živimo, se učimo, delujemo. Te nas dan za dnevno oblikujejo in dajejo našemu življenju, naši osebi tisti osebni značajaški pečat in miselnost, ki bo naša tudi v poznejših letih.

Živimo v času, ki je poln težav in kriz vseh stopenj in vrst. V teh dneh, polnih protislovij, ki zahtevajo od nas, da imamo čim jasnejše pojme o vsem, kar nas obdaja v svetovnem merilu, se mora dekle ali fant izrekat tudi o domačih vprašanjih. O narodni zavesti, o veri, o vrednotah, v katere verjamemo, o naši manjšinski stvarnosti. Vse bolj očitno pereča postajajo tudi vprašanja kot: iskanje zaposlitve, vpis ali ne na univerzo, odnos do tolikih vsakodnevnih situacij, ki so pred očmi nas vseh in ki zahtevajo, da se o njih izrečemo in ne umaknemo v individualnost. Kaj mislimo o slovenski šoli, o družini, o našem kulturnem delovanju, o slovenski športni dejavnosti ...?

Težko je biti konstruktivno kritični do sveta, ki nas obdaja, do sredstev javnega obveščanja, ki večkrat niso v službi resnice, do politikov in ideologij. Nujno je, da pri tem odnosu ohranimo in gojimo vrednoto pluralizma.

Kaj bo z mladinskim centrom na Opčinah

Uvodnik je že razložil, da hoče biti ta mladinska priloga tudi priložnost za spodbuditev večjega zanimanja med mladimi za našo, domačo problematiko, ki bi morala presežati meje golega slovenskega narodnostnega obstanka na tem ozemlju. Nujno je, da se zbudimo iz našega anesteziranega okolja. Ni zdravo namreč, če problemov ne poznamo, jih ne obravnavamo in dopustimo, da postanejo kronični. Nekaterih se na primer sploh ne moremo dotakniti razen, če ne govorimo z zguljenimi frazami, nepoglabljeno in akritično.

Tokrat bi na primer opozorili na nesposobnost katoličanov skupno reševati neke probleme, ki posebej zanimajo nas mlade, a so širšega značaja, saj zajemajo celotno našo skupnost.

Mlad človek, ki stalno išče, ki podzavestno želi odgovora na vse, kar ga obdaja, hoče v svojem iskanju priti do resnice. To je dejstvo! Hoče priti do resnice, ki mu bo odgovorila na vsa vprašanja, ki mu bo pomagala, da se bo po svoji vesti pravilno in svobodno odločal v vseh mogocih situacijah. Pri iskanju resnice pa je odločilno izmenjavanje misli z drugimi ljudmi.

Mladi potrebujemo prostor, kjer lahko povemo, kar mislimo; kaj želimo in kaj ne; kaj nam povzroča skrbi. Potrebujemo prostor, kjer lahko razvijemo tudi svojo ustvarjalnost. Mladinski tisk lahko edini nudi mladini ta prostor. S to prilogo se nam tudi odpira možnost, da samostojno povemo nekaj svojega. Urejevali jo bomo mladi, po svojem okusu in potrebah. Vemo, da lahko povemo marsikaj, kar nas zanima in kar čutimo, da je aktualno in potrebno. Tu lahko najdejo prostor ne le članki z najrazličnejšo vsebino, ki lahko zanimajo mlade, ampak tudi literarne stvaritve.

Gotovi smo, da je med nami veliko mladih deklet in fantov, ki bi lahko povedali veliko zanimivega svojim sovrstnikom in tudi staršem, učiteljem, profesorjem, družbi. Zato le pogumno pero v roke, da bo »Rast« kar najbolj zanimiva.

Tak problem je takoimenovani »mladinski center«, ustanova, ki bi morala najti svoj prostor v Marjanišču na Opčinah, ki že desetletja razpada ne da bi o tem nihče javno spregovoril. Tudi zdaj, ko naj bi se zadeva vendarle premaknila, je vprašanje prepuščeno manjši skupini, v kateri so laiki bolj šibko zastopani, kar dokazuje, da je staro nezaupanje še vedno živo ...

Že pred dvajsetimi leti bi se morali lotiti in danes bi lahko imeli ustanovo, ki bi bila v občini slovensko korist, toda prevladala sta previdnost in pomanjkanje zagona, da bi zares združili sile in zgradili nekaj našega. Potem pa jočemo. Danes se govorijo o tem, da bi gradnjo takega doma zaupali nekemu zavodu, kateremu bi prepustili nekaj terena ... To pa je po našem mnenju dokaz naše nesposobnosti.

sti, nezaupanja v lastne moči, predvsem pa pomanjkanja volje po združitvi sil. Povsod po Tržaškem, skoro v vsaki župniji smo nekaj zgradili, toda vsaka pobuda je bila sad požrtvovalnosti neke skupnosti ali pa celo posameznikov. Ali bi ne bilo lepo in spodbudno, če bi se znali odpovedati vsaki svoji sebičnosti, vsak svojemu (pa čeprav še tako lepemu) načrtu, da bi postavili na noge nekaj skupnega, kar bi zares lahko čutili kot svoje in bi za to skrbeli. Kar pa najbolj boli, je dejstvo, da se mora o tem javno molčati, da ni mogoče sklicati javnega sestanka, na katerem bi lahko vsak povedal svojo misel, potem pa bi se odločili za eno rešitev in si vsi zavihali rokave. Vprašanje je sproženo, ali bo kdo odgovoril?

Velikonočni seminar mladinske sekcije FUENS

Tudi letos smo se mladinski predstavniki manjšinskih organizacij sestali v tednu pred veliko nočjo. Gostila nas je mladina nemške stranke v vzhodni Belgiji (PDB) v srednjeveški vasi Burg-Reuland tik ob luksemburški meji.

Kronološko poročilo o letošnjem seminarju je bilo že objavljeno, zato se ne bom poglobljal v uradni del srečanja.

Zakaj mladi SSK poudarjamo važnost teh srečanj in stikov?

V dobi združene Evrope zadobiva organizacija FUENS prav zaradi svoje večnarodne strukture vedno večji pomen. Vidni so že konkretniji rezultati. V teku so pogajanja, da bi prišla organizacija pod pokroviteljstvo evropskega parlamenta.

Za mladega človeka je že zelo privlačno dejstvo, da lahko sklepa prijateljstva od Trsta pa do severne Norveške.

Na letošnjem srečanju je bil izvoljen nov odbor mladinske sekcije FUENS. Predsednik je zastopnica Frijzicev Christel Petersen, podpredsednika pa sta koroški Slovenec Franc Wakounig in Alzačan Christian Neumüller. Za tajnika je bil potrjen belgijski Nemeč Gerd Henkes.

Marjan Breclj

VERA IN DRUGI

Snežinke še in še naletavajo in idilično slovensko vasico v podvznožju Kamniških Alp spet zavijajo v zimsko oblačilo. Te božične zakasnele snežinke nekoliko ovirajo moje velikonočno razmišljanje, tako da se mi še bolj izzivajoče vsiljuje vprašanje: Kako je mogoče? Ali je Kristus res vstal od mrtvih? Ne bi rekel, da na to vprašanje ne najdem odgovora. Verujem in hočem verovati, da je zares vstal. Pa vendar ... Zakaj pa bi se na primer ne rajši ognil čudežu in govoril preprosto o nekem parapsihološkem pojavu, ali o navidezni smrti ali o nečem podobnem? Skušnjava je velika, zdi se mi, kot da je ranjen ponos mojega razuma. Snežinke še vedno naletavajo in me še bolj begajo namesto, da bi me mirile.

Ura v zvoniku odbije dvanajst. Pobožni vaščani molijo Angelovo češčenje. Ne, Kristusa moram sprejeti v celoti, z vstajenjem vred! Ali naj sprejem Kristusa komedijanta? Ali so apostoli za komedijanta vsi po vrsti žrtvovali svoje življenje? Kako pa naj jaz še sledim naukom ustanove, katere ustanovitelj je o sebi izrekel eno izmed največjih laži?

Snežinke in zvonik — neome-

jena svoboda in skupnost vernikov. Pogled se mi ustavi na zvoniku, na simbolu fare. Pri tem ne morem mimo pojma občestva, kljub svoji neomejeni svobodi ne morem graditi neke individualne edino zame veljavne vere. Odpovedati se moram eni svobodi, da skupaj z drugimi zgradim neko višjo občestveno svobodo. V tem smislu, a samo v tem smislu lahko govorimo o shemah in kalupih. Toda ali naj jaz, ki hočem verovati »osebno«, omalovažujoče gledam na pobožnega vaškega vernika, ki v cerkveni klopi moli svoj vsakdanji rožni venec? Kaj pa, če je ena teh tisočih zdravamarij namenjena moji pešajoči veri?

Vznemiri me, kdor mi govori o veri kot o svoji zasebni zadevi. Rad bi mu rekel, da je njegova vera tudi moja osebna zadeva. Pravzaprav si neke zasebne vere sploh ne morem predstavljati. Preveč me namreč spominja na tisti napis: »Zasebna lastnina, prepovedan vstop«. Hočem priti do polne zavezi, jaz sam ne morem spremeniti ničesar in nobenega, niti sebe niti svoje vere. Mi pa lahko z božjo pomočjo spremenimo prav vse.

m. m.

Treba je rešiti cerkvico v Glinščici

Obvezna točka za vsakega izletnika, ki se poda v vasico Botač, je nedvomno cerkvica na Peči, ki že stoletja kraljuje nad dolino Glinščice.

Tradicija sicer priča, da jo je dal zgraditi sam Karel Veliki že v 9. stoletju. Strokovnjaki pa niso tega mnenja. Menijo, da bi današnja zgradba lahko kvečjemu slonela na temeljih starejše — Karlove — cerkvice. Zagotovo je le, da je v 13. stoletju skupina redovnikov zgradila to svetišče, kamor je vsako leto poromala v znamenje sprave. Tudi pozneje so jo uporabljali v podobne namene do danes. Naj omenim na primer, da je bila do pred nekaj leti cilj vsakoletnega skavtskega Križevega pota na Veliki petek.

Ta edinstveni spomenik, ki so ga l. 1975 končno popolnoma restavriral, je bil štiri leta pozneje (1979) tarča vandalov in mazačev, ki so cerkvici podtaknili ogenj. V naslednjih letih do danes pa se je stanje poslabšalo do

take mere, da je celo nevarno, da bi se del levega zidu porušil. To stanje jasno zahteva takojšnje ukrepe za preprečitev nadaljnjih vandalskih izbruhov in naravnega razpadanja.

Pristojne oblasti niso poskrbele za nikakršno zaščito spomenika. Zato je dobrodošla vsaka zasebna pobuda. V naselju sv. Sergija se je skupina mladih pod vodstvom kaplana don Armanda odločila za prostovoljno delo. Organizatorji si prizadevajo za ureditev sledečih dveh smotrov:

- zaščititi obstoječo zgradbo;
- vzgajati mladega človeka k ohranjanju naravnega okolja.

K sodelovanju so vabljeni vsi mladi in vse slovenske in italijanske mladinske organizacije, saj predstavlja tovrstno delo — preko golega popravila — edinstveno priložnost za srečanje mladih ljudi, Italijanov in Slovencev, kar bi nujno zadobilo obliko neprecenljivega vzgojnega momenta.

Merijan Kravos

LAŽ

Si za roko me prijel,
mi obljubljal, me objel ...
in plesala sva, in smejala,
in kdo ve kaj počela ...
A pogled je tvoj bežal,
tja daleč, kdove kam
in prepozno sem spoznala,
kako si se lagal ...
Z mrzlim pozdravom si odšel,
na obljubo si pozabil,
pozabil na objem, poljub ...
Pozabil nanjo, nanjo, ki ti je
verjela,
nanjo, ki je bila morda premlada,
da bi sama umela kako hinavska
je ljubezen,
kako težko je večkrat biti mlad ...

Anastazija

Štiri pesmi

JUTRO

jutrana rosa
je zadušila
nemirni utrip
zadnje zvezde
v mojem telesu

ZEMLJA

zavila sva se
v suho travo
da rijeja v zemljo
da je zemlja v naju

NEGIBNOST

vse lastovke
so odletele
tesno objeta
sva legla v čas

VINO

med pepelom
kopnim
še vino
je bolno
ljudje čepijo
na drevesih

Marija Kostnapfel

Zavestno na volišča

Na kandidatnih listah Slovenske skupnosti za junijske predčasne volitve v tržaški pokrajinski svet, v tržaški občinski svet in v dvanajst rajonskih svetov tržaške občine je tudi letos precej imen mladih in najmlajših. Kdor je sprejel kandidature, ni hotel s tem povedati, da si želi kake »politične kariere« ali da se ima za spretnega političnega delavca. Gre za javno pričevanje, da smo mladi somišljeniki Slovenske skupnosti prepričani v nujnost, da slovenska manjšina potrebuje lastno politično predstavništvo, ki ni odvisno ne od taktiziranja rimskih vrhov ne od dobre volje večinskih prijateljev in tovarišev na krajevni ravni. Narodna skupnost, ki se hoče ohraniti kot življenjsko in kolikor mogoče popolno človeško občestvo, mora razmišljati o svoji poti, mora začrtovati svoje cilje, mora reagirati na spodbude in nevarnosti, mora nastopati za svoje pravice in koristi. Na tej osnovi potem lahko išče prijatelje in zaveznike. V družbi, kjer imajo politika in stranka še kako pomembno vlogo, mora manjšina tudi na političnem in strankarskem polju razpolagati s samostojno organizacijo. Slovenska skupnost je izraz tega hotenja, pa čeprav se precej velik del manjšine usmerja drugače.

Mladi kandidati Slovenske skupnosti pa s podporo slovenski stranki tudi glasno terjajo v tem trenutku tržaške zgodovine, da se premagajo sile nazadnjaštva, sile sovraštva in nestrpnosti. Da se Trst odpre naravnemu zaledju in iz golega »tarnanja« preide k pobudam za lastno rešitev. Ob vedno novih pričevanjih, kako je Italija ... »zibelka prava«... zahtevamo izpolnitev obljub o zaščitnem zakonu, ker smo se besed najedli do sitega. V trenutku, ko se toliko mladih predaja brezbriznosti in »zasebnemu«, poudarjamo, da se mora vsakdo izmed nas osebnostno zavzeti za spremembo v družbi!

Tržaški mešani zbor

Eden prvih znakov, ki so na Tržaškem pokazali, da se mladi spet začnejo zanimati za zborovsko petje je bil pred sedmimi leti nastanek Tržaškega mladinskega zbora, ki je svoje pevce v glavnem črpal iz Slovenskega kulturnega kluba. Zbor se je lani preimenoval v Tržaški mešani zbor in kot vsa leta prej, tudi sedaj redno vadi pod vodstvom Tomaža Simčiča v prostorih prej imenovanega kluba. Skoraj štirideset mladih se torej tedensko zbira na vajah tega zbora in tako vrši pomembno pevsko in kulturno delo v središču mesta. V zadnjem delovnem letu je zbor nastopil

Nekaj številok o mamilih

Če rečemo, da je pojav mamil eno najbolj perečih vprašanj sodobne družbe, ne povemo nič novega. Prav tako je znano, da so prav mladi najpogostejše žrtve te suženjske odvisnosti. V časopisju smo pred kratkim lahko brali srhljive podatke o razširjenosti mamil med mladimi. Podatke so zbrale sile javne varnosti, iz njih pa izhaja, da je 73 odstotkov jemalcev mamil med 18. in 25. letom starosti, celih deset odstotkov pa si lastijo 16 in 17-letniki. Statistične podatke moramo vedno jemati v pretres z nekaj previdnosti, vendar ne omalovažujoče, še posebno, ker je razvidno, da pojav postaja vse bolj razširjen in povprečna starost iz leta v leto pada. Slika zadobi res tragično podobo, če pomislimo, da so mamila zahtevala leta 1979 126 žrtev in da je zaradi njih umrlo naslednjega leta skoraj še enkrat toliko ljudi, točno 206. V lanskem letu pa je število naraslo na 237 v glavnem mladih uporabnikov mamil.

Javnost ob takih številkah seveda

ne more ostati križem rok, še posebej, ker trdijo, da je danes v vsedržavnem merilu približno sto tisoč narkomanov. Očitno je namreč, da je treba pri odpravljanju tega zla upoštevati tudi dejstvo, da obstaja tudi pred začetkom jemanja mamil cela vrsta razlogov, ki pomagajo, da stopi človek na to večkrat nepovratno pot. Na področju preventive pa igra odločilno vlogo družba, ki bi znala primerno pomagati tudi tistim, ki so po značaju bolj potrebni pomoči. Nujno je namreč, da se ustvarijo pozitivne poti, ki človeku pomagajo v rasti, ki mu pomagajo, da se nauči preživeti težke trenutke in stiske.

Mi vsi, vsa naša javnost bi morala biti pozorna na ta problem. Poštena informacija o negativnih vplivih tudi lahkih, da ne govorimo o težkih mamilih, bi morala zato biti skrb vseh vzgojiteljev in ljudi, ki so dnevno v stiku z mladino, tudi slovensko.

M. T.

NAŠ »DISKO«

Zadnja plošča skupine »Saxon«

Heavy-metal skupina »Saxon« predstavlja skupno s skupinami »Iron Maiden«, »Motorhead« in »Judas Priest« smetano angleške heavy-metal glasbe. Pred kratkim so izdali album »Denim and leather«. Kot pravijo glasbeni kritiki, se »Saxoni« v tem albumu ponavljajo in ne prikažejo nič novega. Pozna pa se mu tudi vpliv ameriških hard skupin, čeprav vpletajo med glasbo svoje običajne solo kitarske vložke in nekatere druge efekte. Pozna se namreč temu izdelku, da si je

hotela skupina pridobiti tudi ameriško težkometalno publiko. Kljub negativnim kritikam je album pri poslušalcih doživel velik komercialni uspeh, saj ga najdemo na vrhu vseh rock lestvic. V resnici tudi nam ugaja ta album. Še posebno dva motiva: »Princess of the night« in »Denim and leather«, ki tudi daje ime albumu.

ROMANO PERNARČIČ

SPORT

Košarkarski ekipi Jadrana, ki predstavlja elito slovenske košarke v zamejstvu, je le za las spodletel izredno kvaliteten podvig, to je napredovanje v italijansko B ligo. Minulo prvenstvo pa vsekakor predstavlja velik uspeh vseh naših košarkarjev. Skozi vso sezono so igrali izredno, v veliko zadoščenje navijačev in vseh, ki sledimo športnim dogodkom. Za združeno ekipo Bora, Brega, Kontovele, Poleta in Sokola se je navdušilo tudi italijansko občinstvo. Naši košarkarji namreč predvajajo hitro in agresivno igro, kakršni vsak gledalec rad sledi.

A. PUPIS

Mladi ob razvitju prapora

Duo Lorenz - Novak

Prosvetno društvo Mačkolje obhaja letos 30-letnico neprekinjenega delovanja. Prav v zvezi s to pomembno obletnico je bilo v nedeljo, 25. aprila, v Mačkoljah slovesno razvitje društvenega prapora. Osnutek zanj je izdelal priznani likovnik Edi Žerjal, ki je stilizirano upodobil vas, po kateri nosi društvo ime. Vezeno podoba vasi obdajajo češnje, grozdje in oljke, kot najbolj značilni pridelki Mačkolj.

Seveda se je prosvetno društvo Mačkolje temeljito pripravilo na to slovesnost. Pri nedeljski svečanosti pa smo sodelovali tudi mladi vaščani s petjem, recitiranjem in napovedovanjem. V Mačkoljah namreč, kot vsi

Damijana Štrajn: Mačkolje

vemo, poje osnovnošolska in srednješolska mladina v otroškem zboru »Slovenski šopek«, ki je že precej poznan v naši javnosti. Moramo pa tudi podčrtati, da so mačkoljanska dekleta, ki so zaradi dopolnjene starosti zapustile otroški zbor, ustanovile dekliškega, ki tudi precej nastopa doma in drugod. Nedeljski nastop mešanega zbora pa je pokazal, da se mladi pridno vključujejo tudi v ta pevski sestoj.

Na slavnosti je v imenu Slovenske prosvete spregovoril g. Marij Maver, ki je v svojem govoru podčrtal vlogo, ki jo to društvo opravlja na prosvetnem in kulturnem polju. Pomembno pa se nam zdi, da tudi povemo, da je goriška pesnica Ljubka Šorli za to priliko sestavila priložnostno pesem, ki jo je podal dijak Peter Smotlak.

Otilija

TEBI

Iluzija? Prazni upi?

Ne, ... ljubezen, ljubezen

odraslega otroka,

ljubezen drhtečega dekleta

morda le idila, kdo ve ...?

*Vendar, kako naj spoznam,
če je smer, v katero me vodi srce,
res prava smer,*

*res smer, ki me vodi do pravega
njega?*

*Obzorje je manjše in manjše,
le eno obličje se kaže na njem ...
in čudno... ničesar, nikogar drugega
ni,*

le moje srce močno drhti ...

Anastazija

RAST — mladinska priloga Mladike (odg. ur. Marij Maver). Pripravlja uredniški odbor mladih. Tisk Graphart, Trst, Maj 1982. To številko je uredil Marko Tavčar.

Morda je naš pogled na glasbo včasih nekoliko enostranski. Prepričani smo, da smo glasbeno ustvarjalni le tedaj, ko sami poustvarjamo, pozabljam pa, da je s tem neločljivo povezano kreativno poslušanje. Glasbenik ni samo instrumentalist ali skladatelj, ampak tudi poslušalec. Seveda ne vsak poslušalec. Neki znani glasbeni sociolog si je pred leti privoščil duhovito šalo in človeštvo razdelil na različne kategorije poslušalcev in pri tem v uradnih glasbenih krogih povzročil pravo paniko. Torej, tudi poslušanje zahteva kritičnega človeka, posebno pa takega, ki ne naseda pastem bogatih komercialnih »glasbenih tovarn«. Tržaška Glasbena matica je z letošnjo sezono začela z organizacijo koncertov, namenjenih izrecno mladim poslušalcem, tako gojenecem glasbene šole kot tudi vsem ostalim. Namen teh koncertov je, da bi mladi spoznali tudi take glasbene zvrsti in skladbe, ki ostajajo drugače izven koncertnih dvoran, obenem pa, da bi prišli v direktnejši kontakt z izvajalci in da bi ob tem morda tudi sami izrazili svoje mnenje ali svoje želje. Prvi tak koncert je bil na GM v Trstu 29. aprila. Poslušali smo nekoliko neobičajen sestav violina-kitara, igrala pa sta violinist Tomaž Lorenz (član znanega tria Lorenz) in kitarist Jerko Novak (eden izmed najobetavnejših mladih slovenskih kitaristov). Program je obsegal vrsto skladb od baroka (Corelli) preko klasicizma (Scheidler) in romantike (Paganini) do francoskega postimpresionizma (Ibert) in slovenske sodobne ustvarjalnosti (Jani Golob). Ne bi se spuščal v podrobno analizo posameznih skladb in izvedb. Program je bil bogat, izvajanje doživeto. Mladi poslušalci so se umetnikoma oddolžili z dolgim in prisrčnim aplavzom. Zanimivo bi bilo vedeti, če si mladi želijo več takih prireditvev in kakšne glasbene zvrsti bi jim bilo treba nuditi. Misliti bi bilo treba tudi na to, da bi s podobnimi iniciativami prodrli v širši krog mladih poslušalcev, predvsem seveda po šolah. Ne smemo dovoliti, da bi glasba ostala monopol specialistov in redkih posameznikov.

T. S.

Predsednik SP Marij Maver govori na prireditvi ob razvitju prapora p.d. Mačkolje